

Tittel: Sinna Mann

Regi: Anita Killi

Manus: Anita Killi etter en bildebok av Gro Dahle

Produksjon: Trollfilm

Spilletid: 20 min.

Utgiver: Norsk filminstitutt

Bonus: Filmen Tornehekken (13 min) og veiledningsbok.

– Denne filmen er viktig!

Av: Bente Aasheim

Bildet av en beveget Kong Harald sitter fortsatt som et sterkt minne i meg, nesten ett år etter premieren på Anita Killis animasjon *Sinna Mann*. Kongen har tårer i øyekroken på TV! Det er ikke hverdagskost, det gjør inntrykk! Og jeg forstår kongen godt jeg, det var akkurat slik jeg også reagerte første gang jeg så *Sinna mann*...

Boj gjør inntrykk! Han er hovedpersonen i animasjonsfilmen *Sinna Mann*. Med sine kulerunde sorte øyne og sarte stemme, har Killi laget en gutt som vekker vår sympati allerede ved første blick. Gutten holder seg for øynene – han vil stenge den virkelige verden ute – og han snakker om en eplekake-blid pappa mens en epledryssende og blid mamma i gullkjole svever forbi. Flammene bak Bojs rygg peker dermed mot en mer tragisk virkelighet enn Bojs dagdrømmeri.

Mor, far og lille Boj har en mørk hemmelighet. Far har en sinna mann inni seg, en sinna mann som slår mor. Mor og Boj prøver å være usynlige, men det hjelper lite når monsteret i far vil ut. Boj har opplevd dette før – han vet hvordan han skal oppføre seg – og han vet at dette er en hemmelighet han ikke skal for-

(Bildeutlån: NFI.)

“ Boj har varslet kongen om at far slår mor

telle om. Han vet at han må prøve så godt han kan å distansere seg fra virkeligheten. «Det er ikke pappa, det er Sinna mann,» sier han. Sinna mann viser seg som brølende flammer gjennom soveromsdøra og inn til rommet hvor Boj gjemmer seg under dyna og roper: «Slukk brannen, pappa, slukk Sinna mann!»

Sterke virkemidler

Killi benytter flere sterke virkemidler for å få fram nerve og spenning i filmen. Vi forstår allerede i første scene at handlingen skal eskalere. Ved bruk av flammer forteller hun om det farlige som skjer. I starten av filmen er flammene kun stiliserte symboler bak Boj, men etter hvert begynner de å leve. Lyden av et heftig flammehav bidrar til at deres betydning får en ekstra dimensjon, og sammen gir de en følelse av fare. I det handlingen eksploderer, når far banker mor, slår flammene inn gjennom rommet til lille Boj. Det blir farlig! Dette er ikke første gang Killi benytter flammer for å varsle om fare. I filmen *Tornehekken* som handler om to barn som lever i et område med krig, dukker flammene opp i det bomber og granater faller ned utenfor den trygge kjelleren barnet har tatt tilflukt i. Flammer betyr fare!

Persongalleriet til Killi er alltid sterkt! Hun tar i bruk stereotypiske virkemidler for å fortelle om karakterene sine, men uten at det virker påtatt. Far er bredskuldret med grove trekk. Øynene er sorte, og nevene er overdimensjonert. Hun har formet en truende karakter, det forstår vi allerede i vårt første møte med far. Hans

(Bildeutlån: NFI.)

“**Far har en sinna mann inni seg, en sinna mann som slår mor**”

enorme never skraper frenetisk i armlenet på godstolen, og vi forstår at et sinne bygger seg opp. Ved å gjøre Boj svært liten, blir kontrasten mellom far og sønn stor; far fremtrer som enda mer truende. Mor er tynn, tander og blek. Hun trenger å være sånn for å gjøre seg usynlig for far. Hun bør gå i ett med omgivelsene for ikke å vekke monsteret! Mor svever forbi i Bojs dagdrømmer; hun kaster epler og er blid. Mor er Bojs beskytter, mor er ufarlig. Hun ligner litt på Bojs forsvarsløse gullfisk; sorte øyne, glatt og nesten gjennomsiktig. Lydløse glir de gjennom tilværelsen. De er like sårbare, mor og gullfisken! Ingen av de to tåler fars vrede i lengden. Og det er nettopp gullfiskens skjebne som blir vendepunktet i denne animasjonen. I det Boj forstår at den ikke kan reddes, forstår han også at han må ut. Han må forandre på det livet han lever. Bojs bestemmelse forandrer også mor: Hun kan ikke være usynlig lengre om hun skal overleve; hun må bli fri!

Denne filmen er en cut-out animasjon laget med multiplan-teknikk. Ved å lage miljøet fordelt over flere lag med glass, oppnår Killi en dybdevirkning i bildene som nærmest lurer oss til å tro at dette foregår i et ekte rom. Regissøren prøver ikke å late som om dette er noe annet enn en cut-out, og utnytter det i stedet for å utvikle karakterene. Alle ledd er godt synlige, og dette forsterker karakterenes bevegelser og betydningen av bevegelsene. Et eksempel på dette er fars overdimensjonerte hender. Hver eneste finger er leddet og i bevegelse. Fingrene er lagd store og klumpete. De viser kraft! I det fars sinne bygger seg opp, blir hendene et viktig virkemiddel for å forstå hvor

(Bildeutlån: NFI)

“ I det handlingen eksploderer (...) slår flammene inn gjennom rommet til lille Boj

truende situasjonen er. Fars kropp og ansikt er kantete og markert, og fargene er skitne. Det hersker ingen tvil om denne mannens dårlige egenskaper og den dårlige atmosfæren som er i dette hjemmet.

Killis strek viser en sårhet i sine miljøer og karakterer som beveger meg. Sammen med en utstrakt symbolbruk akkompagnert av effektlyder og musikk, skaper hun en ramme rundt hovedkarakteren som gjør uutslettelig inntrykk. Og enda sterkere blir dette inntrykket når en tenker på at mange barn opplever det samme som Boj.

Killi er god på lyd som virkemiddel. Hun sier selv i boken som medfølger at lyden er halve filmen. I samarbeid med musiker Hege Rimestad og lyddesigner Håkon Lammetun har de komplettert animasjonsfilmen med et lydlag som forsterker alle scener. Morsesignalet i filmens anslag forteller om fare og at en viktig melding skal komme, og allerede her adresserer Killi filmen til dem hun ønsker som mottakere: «Til deg som bærer på en fryktelig hemmelighet».

Både lyden av klirrende glass i et stille rom og de frådende brølene fra en sinna pappa, er gode eksempler på hvordan de har gjort et fantastisk arbeid i å skape grønsinger langt nedover ryggraden til meg som seer. Til tider er lyden så komplett og rea-

“ Målet med filmen er å få barn og folk som vet, til å fortelle!

listisk satt sammen med bildene at det nesten blir for sterkt. Men det er kanskje meningen også! Lyden er også en symbolsk faktor i denne filmen. De klirrende glassene som Boj forsiktig manøvrerer mens fars sinne bygges opp kan tolkes som et bilde på den skjørheten som er til stede i forholdet mellom karakterene; Ting går i stykker dersom de ikke passes godt nok på. I det handlingen nedtrappes, blir vi varslet av syngende fugler og fanfare. Bildene blir lysere og mer fargerik, musikken mer optimistisk. Boy har varslet kongen om at far slår mor – han har sagt det videre... Dette er en klar oppfordring til alle de barna Killi håper å nå med denne filmen. Hun vil vise at det finnes håp bare man finner mot til å si det videre. Filmen har en åpen slutt, vi får ikke vite hvordan det går med Boj og hans familie. Jeg tror dette er et lurt trekk av Killi, for hun kan ikke love at det garantert hjelper å si fra!

Sinna mann er en film jeg har gruet meg til å skrive om. Det er to grunner til det; filmen gjorde såpass sterkt inntrykk første gang jeg så den at jeg gruet meg litt for alle de følelsene man må kjenne på når man ser den! Tankene går til alle de barna som

(Bildeutlån: NFI.)

Ikke vis denne filmen uten å ta den tiden en trenger til samtale og refleksjon rundt temaet

opplever det samme som Boj, for jeg vet at disse barna finnes. Det er ikke lenge siden vi hørte om vesle Christoffer som brutalt ble mishandlet til døde av sin stefar... I *Sinna Mann* møter Boj en nabo som viser omtanke og forståelse. «Går det bra Boj?» spør hun. Tankene dreies igjen mot Cristoffers historie; mange visste, men ingen gjorde noe. Målet med filmen er å få barn og folk som vet, til å fortelle! Killi vil at tausheten skal brytes, og forteller i heftet som følger med filmen at hun håper filmen bidrar til å oppdage, hjelpe og beskytte barn som trenger hjelp.

Selv om det er en viktig påminnelse – en må ikke glemme at ikke alle har det like godt som en selv – er den likevel ubehagelig. Den andre grunnen for at jeg gruet meg til å skrive om filmen er fordi den er så viktig. Og når en film har et så sterkt budskap som denne, er det ekstra viktig å gjøre det riktig. Heldigvis oppdager jeg idet jeg åpner heftet som følger med DVD'en at Anita Killi har løst problemet mitt, hun har gjort den viktigste jobben selv. Killi forteller det en trenger å vite om filmens bakgrunn og om hvordan innholdet best bør formidles til barn. Her kan lærere og foreldre finne det de trenger for å kunne føre gode samtaler omkring filmens innhold og budskap.

Filmene er basert på Gro Dahle og Svein Nyhus barnebok med samme tittel. Da boka kom ut i 2003 skapte det diskusjoner om hvor vidt barn burde bli utsatt for denne brutale realiteten. Diskusjonen blusset opp igjen i 2009 når Killis filmatisering hadde premiere. Historien ble opprinnelig skrevet på oppfordring fra Alternativ til Vold, og var ment som en samtalebok for barn som opplever vold i sin nære sfære. Ved lansering av filmen på DVD har, som nevnt ovenfor, Killi tatt konsekvensen av at dette er et ømtålig tema, og jeg kan trygt anbefale filmens brukerveiledning. Killi poengterer i heftet at filmen ikke må vises uten at en samtaler om temaet: «Det er klare faglige anbefalinger på at det bør være et samarbeid mellom skolen og andre offentlige hjelpeinstanser i forbindelse med visning av denne filmen.»

Lå oss håpe at kongen aldri glemmer hva det var som beveget han, og la oss håpe at denne erkjennelsen har ført til økt arbeid for å gjøre hverdagene enklere og litt mer levelig for barn og kvinner som lever i slike hjem. For de er mange, og de trenger hjelp.

Filmene anbefales på det sterkeste, men følg for all del Killis råd: Ikke vis denne filmen uten å ta den tiden en trenger til samtale og refleksjon rundt temaet. De bildene Killi serverer trenger bearbeidelse, og sitter det er barn i salen med behov for å prate, må en være beredt på dette! Denne filmen er viktig!